

[Landbrugsministeren.]

fældet med den nugældende lov — udvidet til alle foderstoffer til alle dyr. Dog undtages i overensstemmelse med ønske fra ørred-dambrugerne foder til fisk. Begrundelsen for udvidelsen er at skabe overensstemmelse med Fællesskabets regler, der omfatter alle foderstoffer, således også foderstoffer til hobbydyr, f.eks. hunde og katte.

Forbrugerne af disse særlige foderstoffer til hobbydyr har ofte ikke nogen særlig interesse i lovens almindelige krav om deklaration af foderenheder og træstof m. v., der tager sigte på foderstoffer til dyr, der har landøkonomisk betydning. I § 1, stk. 3, er derfor bestemt, at disse regler i almindelighed ikke gælder for disse særlige foderstoffer.

Lignende synspunkter ligger til grund for bestemmelsen om, at foderstoffer, der foreligger i den form, de er høstet, og biprodukter fra industriel virksomhed i et vist omfang fritages fra lovforslagets almindelige mærknings- og emballeringsbestemmelser.

I lovforslaget er bestemmelserne søgt udformet således, at de fremover kan tilpasses den udvikling, der måtte finde sted, f.eks. foreslås ophævelse af de hidtidige lovfæstede begrænsninger for anvendelse af visse stoffer i foderblandinger, f.eks. den såkaldte „65 foderenheds regel“.

Til at følge udviklingen og for at kunne tilpasse reglerne for omsætningen af foderstoffer til denne udvikling foreslås nedsat et foderstofudvalg. Da udvalget skal være et funktionsdygtigt organ, må antallet af medlemmer begrænses, og jeg har derfor tænkt mig, at det skulle bestå af 1 repræsentant for hver af følgende organisationer:

De samvirkende danske Landboforeninger, Desamvirkende danske Husmandsforeninger, korn- og foderstofhandlernes organisation — DAKOFO, Landsforeningen af Grovvarehandlende, Industrirådet og statens husdyrbrugsudvalg samt statens foderstofkontrol.

Det er klart, at udvalgets tilstedeværelse ikke afskræmmer landbrugets og industriens generelle organisationer fra at forhandle om tilpasningen af bestemmelserne, ligesom vedkommende brancheorganisationer kan tages med på råd for så vidt angår specielle foderstoffer.

I øvrigt skal jeg med hensyn til de enkelte

bestemmelser henvide til de udførlige bemærkninger, der ledsager lovforslaget.

Forslaget har været forhandlet med bl. a. landbrugets organisationer, korn- og foderstofbranchens organisationer og Industrirådet, der har tiltrådt fremsættelse af lovforslag.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til velvillig behandling i det høje ting.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål om fremme af forespørgsel til udenrigsministeren af K. B. Andersen m. fl.

(Forespørgsel nr. VI. Anmeldt 27/11 74).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

Fremsættelse af forslag.

Ordføreren for forslagsstillerne (Dahlgaard)

(RV):

Hermed har jeg den ære på det radikale venstres vegne at fremsætte følgende forslag for folketinget:

Forslag til lov om ændring af ligningsloven, forslag til folketingsbeslutning om ændring af afskrivningsloven,

forslag til folketingsbeslutning om skattefrihed for virksomhedsoverskud, der udloddes til medarbejdere,

forslag til folketingsbeslutning om ændring af lov om realkreditinstitutter,

forslag til folketingsbeslutning om statslig garantistillelse for driftslån til håndværks- og mindre industrivirksomheder,

forslag til folketingsbeslutning om statslån til forbedring af beboelsesejendomme og endelig forslag til folketingsbeslutning om statstilskud til visse miljøinvesteringer.

De enkelte forslag er led i det radikale venstres erhvervs- og beskæftigelsesfrem-

[Dahlgaard.]

mende politik til bekæmpelse af den økonomiske krise. Jeg skal dog straks tilføje, at vi erkender, at forslagene ikke alene vil være tilstrækkelige til, at krisen kan overvindes. I denne forbindelse skal jeg først fremsætte nogle få bemærkninger om krisens særlige karakter.

Vi har i det radikale venstre den opfattelse, at krisen i flere henseender afviger fra tidligere økonomiske kriser, og at den på sin vis er langt alvorligere. Der er efter vor opfattelse i hvert fald tre sæt af faktorer, der har foranlediget krisen og vil være bestemmende for dens varighed og videre forløb.

For det første er der tale om et almindeligt konjunkturtilbageslag svarende til, hvad vi gennem årene fra tid til anden har været ude for, blot er tilbageslaget denne gang noget kraftigere, end vi har vænnet os til. Alle overvejelser om finanspolitik, pengepolitik og indkomstpoltik har relation til denne traditionelle form for kriser.

For det andet er der tale om det sæt af problemer, som nu to perspektivplaner har beskæftiget sig med, altså den offentlige sektors vækst og ressourceforbrug på erhvervslivets bekostning. Hele den forvridding af samfundsudviklingen, som perspektivplanerne illustrerer så klart, bærer som bekendt hovedansvaret for den mangel på økonomisk balance, som i en årrække har kendetegnet udviklingen, og som viser sig i store og voksende underskud på betalingsbalancen, kraftige omkostningsstigninger og kraftig inflation.

Det er disse forhold, der er baggrunden for bestræbelserne på offentlige besparelser, en neddæmpning af byggeriets relative omfang og i det hele anstrengelserne for at opnå en mere velafbalanceret udvikling af offentlig virksomhed og privat forbrug.

Endelig er der for det tredje tale om en universel udvikling. Jeg tænker her på befolkningstilvæksten i de fattige lande og den økonomiske vækst i de rige. Vi ved, at vi i begge henseender bevæger os hastigt i

retning af det muliges grænse. Når vi må regne med, at verdens befolkning vil være fordoblet om 25 år, og når vi ved, at energiforsyningen allerede nu er ved at være et universelt problem, så ved vi også, at der kun er et begrænset åremål, til menneskeheden kommer ud i en egentlig krisetilstand. Måske og formentlig er allerede den krise, der nu er under udvikling, præget af dette sæt af problemer.

På baggrund af det, jeg her har sagt, vil det radikale venstre opfordre regeringen til at iværksætte en analyse af krisens særlige karakter og vurdere dens mulige varighed. En sådan analyse og en sådan vurdering er en nødvendig forudsætning for, at man kan finde frem til den økonomiske politik, der bør føres både på kort og længere sigt.

Jeg skal dernæst pege på, at krisen ikke kan klares ved offentlige foranstaltninger alene. Det radikale venstre har gennem længere tid peget på, at der i den givne situation i ganske særlig grad påhviler arbejdsmarkedets parter et ansvar. Sjældent har Danmark befundet sig i en situation, hvor det som nu er tydeligt, at en neddæmpning af lønudviklingen er den første og vigtigste forudsætning for, at andre forholdsregler til krisens bekæmpelse overhovedet kan nytte. På grund af prisudviklingen i de seneste år — og jeg tænker særlig på forholdet mellem vore importpriser og eksportpriser — er Danmark blevet fattigere. Hvis vi lader, som om vi ikke er det, og ubekymret presser pengelønninger og omkostninger i vejret, forøges arbejdsløsheden, krisen skærpes, og indkomsterne fordeles mellem os på en mere uretfærdig måde.

Jeg er ikke i tvivl om, at arbejdsmarkedets parter er fuldt klar over denne problemstilling, i hvert fald er de store organisationers menige medlemmer fuldt på det rene med, at det tjener deres sande interesser, at deres organisations repræsentanter indordner sig under den samfundsøkonomiske nødvendighed.

Vi har i det radikale venstre den opfattelse, at man skal lade denne meningsud-

[Dahlgaard.]

vikling, der således er i gang, få lejlighed til at præge de endelige resultater af overenskomstforhandlingerne på arbejdsmarkedet. Jeg ved meget vel, at man kan spørge: ja men hvad hvis nu arbejdsmarkedets parter ikke er i stand til at nå frem til forstandige overenskomster? Vi har imidlertid ikke tillid til, at regeringen og et folketing med den sammensætning, som folketinget har, og den ufordragelighed, der præger samarbejdet mellem partierne, vil kunne fremkalde et gunstigere resultat ved indgriben i arbejdsmarkedets forhandlinger i utide, og vi fraråder regeringen at tage mere håndfaste initiativer i den retning over for det private arbejdsmarked på nuværende tidspunkt.

Derimod vil regeringen kunne få vor støtte til fremme af forhandlingerne med de offentligt ansatte, og jeg tror, vi meget let kunne blive enige med regeringen om den lønpolitiske linje over for denne vigtige del af arbejdsmarkedet.

Det er i denne sammenhæng, som jeg nu har redegjort for, at det radikale venstres forslag til bekæmpelse af den økonomiske krise skal vurderes. Forslagene vil kunne sættes ind med særlig styrke, såfremt der opnås en væsentlig afdæmpning af omkostningsstigningen. Det er også en væsentlig forudsætning for den styrke, hvormed forholdsreglerne kan sætte ind, at der gennemføres offentlige besparelser i det omfang, der er truffet aftale om mellem 6 partier i september. Mange af vore forslag tager sigte på at bekæmpe arbejdsløsheden og koster penge, i alt vel mellem 1½ og 2 mia. kr. Mulighederne for at føre en beskæftigelsesfremmende politik som den, det radikale venstre med sine forslag går ind for, skulle ikke gerne undermineres af manglende evne til at gennemføre de nødvendige besparelser på andre områder.

En række af forslagene tager sigte på at styrke erhvervsvirksomhederne dels ved en rimeligere behandling i skattemæssig henseende, dels ved at skabe forudsætninger for mere rigelig tilførsel af risikovillig kapital til erhvervslivet.

Forslaget om ændring af ligningsloven går ud på, at virksomheder, der har underskud i den skattepligtige indkomst, skal kunne føre dette underskud til fradrag i den skattemæssige indkomst indtil 5 år efter og 2 år

før det år, hvor underskuddet er opstået. Opgørelsen af indkomst på etårsbasis tager ikke vilkårene for indkomsterhvervelsen ved forretningsvirksomhed i betragtning, og det er et forhold, der er med til at forøge de aktuelle vanskeligheder for mange virksomheder.

Forslaget om ændring af afskrivningsloven går i princippet ud på at tillade afskrivninger efter et genanskaffelsesprincip. Det kan i praksis ske ved, at maskiner og driftsmidler m.v. kan optages i afskrivningsberettiget saldoværdi til 115 pct. af anskaffelsessummen.

Forslaget om skattefrihed for virksomhedsoverskud, der udloddes til medarbejdere, tilsigter at fremme tilgangen af risikovillig kapital til erhvervslivet og at inddrage erhvervslivets løntagere i et medarbejde om at styrke virksomhedens økonomiske grundlag og udbygning. Det radikale venstre betragter ikke dette forslag som det endelige svar på spørgsmålet om økonomisk demokrati, men det skal ikke være nogen hemmelighed, at vi håber, det kunne blive en god begyndelse.

Forslaget om statslig garantistillelse for driftslån til håndværks- og mindre industrivirksomheder har til formål at bistå vel-drevne håndværks- og industrivirksomheder, der har mangel på risikovillig kapital, så de kan gennemføre en omstillingsproces, som mange virksomheder, ikke mindst med tilknytning til byggeriet, står over for.

De forslag, jeg har nævnt, går således ud på at forøge beskæftigelsen ved at styrke de virksomheder, hvor arbejdspladserne findes. Herudover stilles nogle forslag, der primært tager sigte på at forøge beskæftigelsen, men vel at mærke ved udførelse af fornuftige og nyttige opgaver.

Det gælder således forslaget om statslån til forbedring af beboelsejendomme. Vi foreslår, at der de næste halvandet år skal kunne ydes op til 750 mill. kr. i statslån til forbedring af den bestående boligmasse ved modernisering, isolering, opretning og lignende arbejder. Lånene skal kunne ydes både til ejerboliger og udlejningsejendomme og såvel til ejere som lejere. Vi tror, at der vil kunne beskæftiges et ganske betydeligt antal bygningshåndværkere ved forbedring af den bestående boligmasse, og vi anser det ikke mindst for vigtigt på baggrund af, at det

[Dahlgaard.]

nok må anses for tvivlsomt, om man i 1975 vil nå op på et nybyggeri på 40.000 boliger, således som det er forudsat i boligforliget.

På tilsvarende måde går forslaget om statstilskud til visse miljøinvesteringer ud på, at der i de nærmeste 3 år kan ydes statstilskud på i alt 500 mill. kr. til bestående virksomheder, der stilles over for krav om investeringer til særlig krævende foranstaltninger som følge af stramningen i miljølovgivningen og dens administration. Der foreslås et tilskud på 30 pct. til sådanne miljøinvesteringer i 1975, og at tilskudsprocenten gradvis nedsættes og bortfalder i de følgende år. Derved håber vi på dels at fremskynde løsningen af vigtige miljøopgaver i virksomhederne, dels at forøge beskæftigelsen ved miljøinvesteringer netop i den kritiske periode for beskæftigelsen.

Endelig stiller vi forslag om ret vidtgående ændringer af loven om realkreditinstitutter. Formålet med forslaget er at skabe forudsætning for en bedre samordning mellem pengepolitik og kapitalmarked. Ikke mindst efter liberaliseringen af obligationshandelen over for andre lande er det vigtigt, at Danmark kan føre en fast pengepolitik.

Dernæst tager forslaget sigte på at stabilisere rytmen såvel i boligbyggeriet som i renteutviklingen på obligationsmarkedet. De seneste års stærke svingninger i boligbyggeriet og i renteniveauet er en tydelig demonstration af behovet for reformer. Med de nævnte formål for øje går forslaget ud på, at realkreditinstitutionerne på forhånd og ved salg af egne obligationer skal tilvejebringe de midler, der senere udlånes til realkreditinstitutternes kunder.

Endvidere går forslaget ud på, at der for nyt boligbyggeri skal gælde obligatorisk forhåndsbelåning i det omfang, byggeriets endelige finansiering agtes foretaget ved lån i realkreditinstitutterne.

Idet jeg i øvrigt henviser til bemærkningerne til de enkelte forslag, skal jeg afslutningsvis sige følgende:

Økonomisk politik er jo ikke blot økonomi, det er også politik. Uden politisk samordning vil det ikke være muligt at gennemføre en økonomisk samordning hverken på frivilligt eller ufrivilligt grundlag. Vi har faktisk i det radikale venstre den forventning, at der vil kunne skaffes flertal her i

folketinget for adskillige af de forslag, jeg her har redegjort for, men de finanspolitiske forudsætninger og forudsætningerne med hensyn til omkostningsudviklingen kan efter vor opfattelse kun tilvejebringes, hvis der kan skabes et mere afdramatiseret og samarbejdsvenligt klima her i folketinget. Vi opfordrer derfor regeringen til at tage initiativ til forhandlinger med partierne for at få afklaret de politiske muligheder for det fortsatte arbejde med den økonomiske politik.

Og hermed overlader jeg forslagene til folketingets velvillige behandling.

Formanden:

Eksemplarer af de nu fremsatte forslag vil blive omdelt.

Den næste sag på dagsordenen var:

Forespørgsel til statsministeren af Ebba Strange, Poul Dam, Kristine Helberg, Morten Lange og Grete Westergaard:

„Hvilke initiativer forbereder regeringen på baggrund af kvindekommisionens nu afsluttede arbejde?“

(Forespørgsel nr. V. Anmeldt 25/10 74. Fremme af foresp. vedt. 30/10 74).

Ordføreren for forespørgerne (Ebba Strange) (SF):

Når SF har ønsket at rejse denne debat i folketinget i dag, er det, fordi vi nu har fået slutbetænkningen fra den af den daværende statsminister i 1965 nedsatte kommission vedrørende kvindernes stilling i samfundet. Betænkningen viser, at der endnu findes adskillige områder her i vort samfund, hvor kvinder ikke er ligestillet med mænd trods mange års ihærdigt lovgivningsarbejde og mange års arbejde fra aktive kvindeorganisationer.

Vi mener, det er i befolkningens interesse i dag at få svar fra statsministeren på de opfordringer, der ligger i betænkningen, om, hvilke initiativer regeringen har tænkt sig at iværksætte på denne baggrund.

Endvidere har debatten i dag aktualitet af to grunde. Den første er samfundets almindelige situation, og her vil jeg gerne pege på to punkter.

Det første er den katastrofale arbejdsløs-